

WinterZima 2005/2006

Przegląd Prawa Polskiego

Polish Law Review

Warszawa:

tel. +48 (0) 22 447 4300

fax +48 (0) 22 447 4301

Gdynia:

tel. +48 (0) 58 782 0050

fax +48 (0) 58 782 0060

Wrocław:

tel. +48 (0) 71 337 6700

fax +48 (0) 71 337 6701

Uprzejmie zawiadamiamy, iż od końca 2005 r. działa nasze nowe biuro we Wrocławiu. Wszelkie dane teleadresowe znajdują się na ostatniej stronie niniejszego wydania.

Please be informed that at the end of 2005 we opened a new office in Wrocław. All contact information can be found on the very last page of this issue.

W tym numerze:

In this issue:

- ◆ *Projekt ustawy o wielkopowierzchniowych obiektach handlowych*
- ◆ *Rekompensaty za nieruchomości przejęte przez państwo*
- ◆ *Zmiany w kodeksie karnym skarbowym*
- ◆ *Odpowiedzialność karna podmiotów zbiorowych*
- ◆ *Nowe zasady obrotu instrumentami finansowymi – cz. II*
- ◆ *Pozakodeksowa regulacja „złotej akcji” Skarbu Państwa*
- ◆ *Europejski tytuł egzekucyjny, szybki sposób na egzekucję należności*
- ◆ *Nowelizacja prawa zamówień publicznych*
- ◆ *Korzyści podatkowe wynikające z wejścia w życie ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*
- ◆ *Projekt ustawy o przedsiębiorstwach rodzinnych*
- ◆ *Draft Act on Large Area Shopping Centers*
- ◆ *Compensation for Real Property seized by the State*
- ◆ *Amendments to the Fiscal Criminal Code*
- ◆ *Corporate Criminal Liability*
- ◆ *New Financial Market Regulations – Part II*
- ◆ *Regulations governing “Golden Shares” held by the State Treasury*
- ◆ *European Enforcement Order – Expeditious Claim Enforcement*
- ◆ *Proposed Amendments to the Act on Public Procurement*
- ◆ *Act on Innovation Technology and Permitted Deductible Expenses Against Revenue*
- ◆ *Draft Act on Family Enterprises*

PROJEKT USTAWY O WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH OBIEKTACH HANDLOWYCH

Projekt ustawy o wielkopowierzchniowych obiektach handlowych przygotowany przez posłów Samoobrony został wniesiony w dniu 2.12 2005 r. i przeszedł już dwa czytania. W obecnej sytuacji politycznej trudno oceniać szanse uchwalenia tej ustawy w obecnym kształcie. Z pewnością jej treść będzie podlegała dodatkowym ustaleniom politycznym, a sam projekt jako niestarannie przygotowany wymagać będzie dalszej „obróbki” legislacyjnej.

Ustawa ma wprowadzić do systemu prawnego pojęcie wielkopowierzchniowego obiektu handlowego („WOH”), za który miałby być uważany każdy sklep o powierzchni

DRAFT ACT ON LARGE AREA SHOPPING CENTRES

The draft Act on Large Area Shopping Centers (the “Act”), authored by *Samoobrona*, was submitted to the Sejm on 2 December 2005 and has now been officially read out twice. In the current political situation it is difficult to predict whether the Act will ever become law. Without doubt many provisions of the Act will be subject to political negotiations. The Act has not been written in a professional manner, and at the very least will require further legislative work.

The Act attempts to define what constitutes a large shopping center. Under to proposed Act a store having a sales area in excess of 400 sq meters will be regarded as such. Pursuant to

sprzedaży powyżej 400 m². Zgodnie z projektem utworzenie w danej miejscowości nowego WOH ma wymagać specjalnego zezwolenia jej wójta, burmistrza lub prezydenta. Przez utworzenie WOH należy tu rozumieć nie tylko budowę nowego obiektu, ale także rozbudowę lub adaptację obiektu istniejącego lub połączenie kilku istniejących obiektów, w celu prowadzenia w nich działalności handlowej. Wymagane zezwolenie mogłoby zostać wydane wyłącznie po uprzednim podjęciu przez radę właściwego miasta lub gminy (w przypadku WOH o powierzchni sprzedaży do 2.000 m²) lub sejmik wojewódzki (w przypadku WOH o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m²) uchwały wyrażającej pozytywną opinię na temat utworzenia WOH. Obowiązkowym załącznikiem do wniosku inwestora o wydanie zezwolenia miałyby być analiza ekonomicznych i społecznych skutków utworzenia WOH sporządzona na koszt inwestora według wzoru określonego przez Radę Ministrów, a wydanie zezwolenia podlegałoby opłacie w wysokości 25 zł za każdy 1 m² powierzchni sprzedaży projektowanego WOH. Zezwolenie miałyby krótki okres ważności – WOH musiałyby zbudowane i oddane do użytkowania na jego podstawie w ciągu 2 lat. Co więcej, wydanie zezwolenia, a więc utworzenie WOH, byłoby w ogóle niedopuszczalne w razie zamiaru budowy WOH z branży spożywczej o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² na terenie gminy o liczbie mieszkańców do 15.000, a o powierzchni sprzedaży powyżej 600 m² na terenie gminy o liczbie mieszkańców do 50.000. Odnośnie branż innych niż spożywcza niedopuszczalne byłoby utworzenie WOH o powierzchni sprzedaży powyżej 600 m² na terenie gminy o liczbie mieszkańców do 15.000 oraz WOH o powierzchni sprzedaży powyżej 1.000 m² na terenie gminy o liczbie mieszkańców do 50.000.

Projekt przewiduje również istotne zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawie – prawo budowlane. Zmiana tej pierwszej miałyby polegać na tym, że w studium należałoby przewidywać tereny dopuszczalnej lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży już powyżej 400 m² (a nie dopiero powyżej 2.000 m² jak obecnie), co wiązałoby się też z koniecznością obowiązkowego uchwalenia dla takich terenów planów miejscowych, przy czym na etapie tworzenia studium wymagane byłoby uzyskanie dodatkowej opinii lokalnych organizacji samorządu gospodarczego i organizacji konsumenckich. Natomiast zmiana prawa budowlanego polegać miałyby na przywróceniu możliwości uczestnictwa organizacji społecznych w postępowaniu o wydanie pozwolenia na budowę odnośnie pozwoleń na budowę WOH.

Można ocenić, że wejście w życie ustawy w powyższym kształcie powodowałoby drastyczne ograniczenie możliwości lokalizacji jakichkolwiek dużych, a nawet średnich obiektów handlowych, szczególnie w mniejszych miejscowościach.

the Act, construction of a new large shopping center in a given city will require a special permit issued by the local mayor. The Act defines the establishment of a large shopping center not only as the construction of a new building, but also the extension or adaptation of an existing building or joining of existing buildings in order to operate a trade business. Under the proposed Act the required permit may only be issued following approval of such project by the local city council (with respect to shopping centers up to 2,000m²) or Voivod council (with respect to shopping centers exceeding 2,000m²). The investor would also be required to include with its application an analysis of the economic and social effects the creation of such shopping center would have on the local community. Such analysis would need to be prepared at the investor's expense, in compliance with the sample specimen included in the Council of Ministers' regulation. In exchange for issuance of a permit, a fee equal to PLN 25 per square meter of the sales area of the shopping center would need to be paid. Moreover, any permit so issued would only be valid for a period of two years, during which time construction would need to be completed. Additionally, in localities having a population of less than 15,000, no shopping center could exceed a total sales area of 400m². Localities with up to 50,000 population would be limited to a shopping center up to 600m² in sales area. The above limits are slightly higher if the shopping center is to include the sale of non-food goods, thereby increasing the limit to 600m² in localities with less than 15,000 residences and 1000m² with respect to localities having greater than 15,000 but less than 50,000 inhabitants.

The Act in its current form also amends the Act on Outline Planning and the Construction Act. According to the proposed amendments to the Act on Outline Planning, the "study" should identify the specific areas on which construction of a shopping center in excess of 400m² will be permitted, as opposed to the current regulations that only require such study with respect to shopping centers exceeding 2000m² in area. The result would lead to an extension of areas subject to creation of a local master plan in order to construct a shopping center. During the preparation of the "study" it would also be necessary to obtain the input of local government officials and consumer organizations. The proposed amendments to the Construction Act would again permit local civic groups to be admitted as interested parties to administrative proceedings to consider a shopping center building permit application. Under the current law such groups are excluded.

Summing up, the enactment of the Draft of the above contents would drastically reduce the possibility of establishing any large and medium shopping centers, in particular in smaller towns.

REKOMPENSATY ZA NIERUCHOMOŚCI PRZEJĘTE PRZEZ PAŃSTWO

19 października 2005 r. do Sejmu wpłynął projekt ustawy o rekompensatach za przejęte przez państwo nieruchomości oraz niektóre inne składniki mienia. Zgodnie z intencją projektodawców, ustawa ma określić zasady przyznawania, ustalania wysokości oraz wypłacania świadczeń pieniężnych tytułem wynagrodzenia za mienie przejęte na własności państwa po II wojnie światowej, tj. przede wszystkim nieruchomości, a także przedsiębiorstwa, apteki, tabory żeglugi śródlądowej oraz rzeczy zabytkowe (materiały archiwalne, muzealia, zabytki ruchome).

Za cel projektodawcy stawiają sobie prawne uregulowanie istoty, zakresu i sposobu naprawienia krzywd wyrządzonych aktami nacjonalizacyjnymi, wydanymi na skutek zmian politycznych, które nastąpiły po zakończeniu II wojny światowej. Brak uregulowań w zakresie reprivatyzacji powoduje stan niejasności co do statusu prawnego znacjonalizowanego majątku i utrudnia obrót nieruchomościami stanowiącymi mienie państwowe bądź samorządowe z uwagi na ryzyko roszczeń, które mogą zostać podniesione przez byłych właścicieli lub ich spadkobierców. Obowiązek uregulowania omawianej kwestii wynika wprost z przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., która w art. 21 chroni własność i prawo dziedziczenia. Na potrzebę rozwiązania problemu reprivatyzacji coraz częściej zwraca się uwagę w publikacjach naukowych oraz w orzecznictwie sądów krajowych, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, do którego skierowano już co najmniej kilkaset skarg w przedmiocie ochrony prawa własności w Polsce. Trybunał w swych orzeczeniach wyraźnie odstępuje od stosowanej przez wiele lat zasady *ratione temporis* i zaczyna domagać się od Polski – członka Unii Europejskiej – respektowania ochrony prawa własności, którego naruszenia będące skutkiem nacjonalizacji trwają nadal.

Jak wynika z treści projektu ustawy, reprivatyzacja miałaby być dokonana w drodze rekompensat pieniężnych wypłacanych osobom uprawnionym. Proponuje się, aby rekompensaty te przyznawać za mienie przejęte na podstawie dekretów i ustaw nacjonalizacyjnych wydanych w latach 1944-1962 bądź bez podstawy prawnej albo z naruszeniem prawa, a także za mienie zajęte od dnia 1 września 1939 r. przez okupacyjne władze niemieckie, a następnie przejęte przez państwo. Jednakże rekompensata nie będzie przysługiwać za mienie przejęte na terenie Warszawy (na podstawie dekretu z dnia 26 października 1946 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy) oraz mienie pozostawione poza granicami RP w związku ze zmianami terytorialnymi, które nastąpiły po II wojnie światowej.

COMPENSATION FOR REAL PROPERTY SEIZED BY THE STATE

On 19 October 2005 a draft law was submitted to the Sejm, the Act to Compensate Former Owners of Real and Other Property Confiscated by the State (“the Act”). According to the author’s intent, the Act will establish formal procedures to determine, estimate and distribute monetary compensation to the owners of property seized by the State following the close of World War II, primarily real property, but also other property including enterprises, pharmacies, river vessels and antiques (including furniture, documents and museum pieces).

The backers of the Act hope to define the nature, scope and manner of compensation to right the seizure of property that resulted from political changes following the end of World War II. The current lack of statutory regulations regarding restitution has created many questions as to the legal status of nationalized property. Moreover, the dearth of regulations continues to hamper the sale and lease of real property owned by the State Treasury or local governments due to the risk of potential restitution claims being brought by the former owners or their heirs. The obligation to establish a defined set of rules governing the reprivatization process is found in the Polish Constitution of 1997, in particular Article 21 by which the protection of private property and inheritance is presented as a basis principle of Polish law. The issue has been written about extensively in many academic publications. Additionally, both national courts and the European Court of Human Rights, to which hundreds of restitution claims have been filed with increasing frequency, highlights the need to regulate the issue in a comprehensive and coherent manner by statute. Recently, the Tribunal in its judgments has clearly begun to depart from the *ratione temporis* principle applied previously over many years in favor of respecting private property rights violated previously by nationalization, the effects of which last till today.

Pursuant to the Act, restitution of seized property is to be effected by monetary compensation being paid to the original owners. Compensation would be awarded for property seized: (i) by State nationalization or individual decrees issued between 1944 and 1962; (ii) without any legal basis; (iii) in violation of then current regulations; or (iv) during Nazi occupation of Germany and subsequently acquired by the State. Notably, however, no compensation will be awarded to those owners whose property were seized in Warsaw pursuant to the 26 October 1946 Decree on Ownership and Land Use in Warsaw, nor for any property located outside of the current borders of Poland following the redrawing of Poland’s borders at the end of World War II.

Podmiotami uprawnionymi do otrzymania rekompensaty będą osoby fizyczne, które były właścicielami mienia w dniu jego przejęcia bądź ich spadkobiercy. Ponadto prawo do rekompensaty przysługiwać ma również spółkom handlowym, które utraciły własność mienia (nie zaś wspólnikom ani ich następcom prawnym). Kwota rekompensaty wynosić ma 15% wartości przejętego mienia, którą określać będą rzeczoznawcy majątkowi według stanu faktycznego i prawnego oraz według cen z dnia przyznania rekompensaty, z uwzględnieniem obciążeń z dnia przejęcia.

Projekt przewiduje, iż przyznanie rekompensaty następować będzie w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce położenia mienia w postępowaniu wszczętym na wniosek osoby zainteresowanej. Wniosek, o którym mowa, będzie musiał być złożony nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy; po upływie tego terminu uprawnienie do rekompensaty wygaśnie. Decyzja wojewody będzie mogła być zaskarżona odwołaniem do Ministra Skarbu. Ostateczna decyzja w przedmiocie rekompensaty spowoduje, iż z mocy prawa wygasną wszelkie roszczenia osoby uprawnionej wobec Skarbu Państwa bądź jednostek samorządu terytorialnego z tytułu przejętego mienia, które stało się ich własnością.

Przyznana rekompensata ma być wypłacana w czterech równych ratach rocznych, przy czym pierwszą z nich uprawniony będzie mógł otrzymać najwcześniej dopiero po upływie 6 miesięcy od zakończenia postępowania w tym przedmiocie, nie wcześniej jednak niż w 2009 r. Dla celów obsługi rekompensat ma zostać utworzony Fundusz Reprywatyzacyjny, którym dysponować będzie Minister Skarbu Państwa. Rekompensaty finansowane będą przede wszystkim ze środków pochodzących z prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz przychodów z gospodarowania nieruchomościami państwowymi. Projekt ustawy czeka na rozpatrzenie w Sejmie.

ZMIANY W KODEKSIE KARNYM SKARBOWYM

W grudniu 2005 r. weszła w życie istotna nowelizacja Kodeksu karnego skarbowego. Wprowadziła ona szereg znaczących zmian do ustawy, zarówno w zakresie przepisów części ogólnej kodeksu, przepisów odnoszących się do poszczególnych przestępstw i wykroczeń skarbowych, jak również przepisów regulujących postępowanie w sprawach skarbowych.

Podwyższona została górna wysokość kary pozbawienia wolności za przestępstwa skarbowe z 3 do 5 lat. Jednocześnie podniesiona została maksymalna wysokość kary nadzwyczajnie obojrzanej z 6 do 10 lat. Zgodnie z nowymi zasadami, sąd jest obecnie zobligowany do zastosowania nadzwyczajnego obojrzania kary w

Under the proposed draft of the Act compensation may be claimed by a natural person, who at the time of seizure was the property's lawful owner, including an owner's heir. Companies and partnerships may also seek compensation for property confiscated by the State; however, compensation will not be paid to a legal successor or partner of the original company or partnership. The amount of compensation will be capped at 15% of the property's estimated value as of the date such award is granted, the value of which will be negatively impacted by any encumbrances against the property that may have existed at the time of seizure.

Compensation will be awarded by an administrative decision issued by the Voivode with geographic jurisdiction over the seized property in response to a claim filed by an interested party. A motion to receive compensation must be filed within a 12 month period following enactment of the Act into law. No claim will be recognized that is filed after this 12 month deadline. A decision issued by the Voivod may be appealed to the Ministry of State Treasury. Once a final decision is issued, the former owner will be estopped from seeking any other compensation from the State Treasury and/or local government with respect to return of the subject property.

Compensation, once awarded, is to be paid out in four equal installments. The first installment will be paid no earlier than 6 months following issuance of the decision, but in no case earlier than 2009. A special Reprivatization Fund operated by the State Treasury will be established to administer compensation payments. Compensation will be paid from proceeds collected from the continued privatization of State enterprises, owned in part or in whole by the State, and from revenue generated by the State in managing public real property. The Act currently awaits its first reading in the Sejm.

AMENDMENTS TO THE FISCAL CRIMINAL CODE

In December 2005 significant amendments were introduced to the Fiscal Criminal Code (the "Act"). Major changes were made not only to the general provisions of the Act, but also with respect to specific fiscal crimes, misdemeanors and the conduct of fiscal criminal proceedings.

The maximum prison term for a fiscal crime has been extended from 3 to 5 years. Additionally, the maximum period of extraordinarily toughened penalty has increased to 10 years as opposed to the earlier limit of 6 years. Pursuant to the recent amendments, in certain cases the court is now required to apply tougher penalties for certain fiscal crimes.

określonych przypadkach. Nie uległa zmianie górna wysokość kary grzywny, ale obecnie podstawą jej wyliczenia jest minimalne, a nie jak do tej pory najniższe, miesięczne wynagrodzenie.

Rozszerzeniu uległ katalog środków karnych przewidzianych przez kodeks. Wprowadzony został nowy środek karny w postaci ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej. W sytuacji niemożności orzeczenia przepadku korzyści majątkowej, sąd będzie orzekał środek karny ściągnięcia jej równowartości pieniężnej.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami wydłużone zostały terminy przedawnienia karalności przestępstw. Obecnie, gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat, karalność takiego czynu ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat. Natomiast w przypadku czynów będących przestępstwami skarbowymi zagrożonymi karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata, okres ten wynosi teraz lat 10. Zgodnie z art. 10 ustawy nowelizacyjnej, nowe przepisy dotyczące przedawnienia stosuje się także do czynów popełnionych przed wejściem w życie nowelizacji, chyba że termin przedawnienia już minął.

Zmodyfikowana została również konstrukcja odpowiedzialności posiłkowej za karę grzywny lub karę równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów. Obecnie odpowiedzialność posiłkową obligatoryjnie będą ponosić osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, gdy sprawcą czynu zabronionego jest zastępca danego podmiotu prowadzący jego sprawy (m.in. pracownik, pełnomocnik), a podmiot zastępowany odniósł lub mógł z tego odnieść korzyść majątkową.

Ograniczony został zakres stosowania instytucji tzw. „czynnego żalu”, czyli możliwości uniknięcia kary przez sprawcę, który zawiadomił po popełnieniu czynu zabronionego organ powołany do ścigania. Obecnie nie będą mogli skorzystać z dobrodziejstwa czynnego żalu również kierujący wykonaniem i polecający wykonanie czynu zabronionego.

Zwiększona została wysokość kar za popełnienie niektórych czynów. Przykładowo, do lat 3 wzrosła górna granica kary za niewpłacenie w terminie pobranego podatku przez płatnika bądź inkasenta. Z kolei płatnik, który nie pobiera podatku albo pobiera go w kwocie niższej od należnej, może się liczyć z karą 2 lat pozbawienia wolności (wcześniej – 1 roku).

The upper limit of a possible monetary fine has not changed; however, the manner of its calculation has: previously the imposition of a monetary fine was calculated as a factor of the lowest monthly remuneration in Poland, while now the calculation is to be based upon a factor of the minimum monthly wage.

The list of possible punitive measures provided for in the Code has been expanded. A new punitive measure has been introduced to provide for the possibility to seek payment equivalent to the amount of a material benefit realized by the defendant in the event return of the actual material benefit proves impossible.

Pursuant to the Act as amended, the statute of limitations during which charges may be filed has been extended. A 3 year statute of limitations that previously applied to the prosecution of certain fiscal crimes punishable by the imposition of a fine, restriction of freedom or imprisonment has now been extended to 5 years. Offences previously subject to a statute of limitations greater than 3 years is now subject to a 10 year period. According to the Act as amended, the new statutes of limitations will also apply to offences committed prior to enactment of the amended Act, unless such time period has already tolled.

The imposition of auxiliary liability for payment of a fine or payment in lieu of return of a material benefit has been modified by the recent amendments to the Act. Now natural persons, legal entities and organizations without legal identity will always be subject to auxiliary liability for offenses committed by a deputy/representative of such person, legal entity or organization, authorized to conduct its business (i.e. employee, proxy), provide that such person, legal entity or organization stood to gain materially from commission of the crime.

The recent amendments to the Act limit the applicability of “active repentance”, by which a defendant could reduce or even avoid liability if he were to voluntarily inform the responsible authorities of his actions. Under the new provisions a person who directed or instructed another to commit the offence will no longer be able to take advantage of this defense to escape prosecution.

Penalties for some offences have been toughened. For example, the maximum penalty that may be imposed against a taxpayer or tax-collector for failure to transmit taxes collected or due has been extended to 3 years. A taxpayer who underpays the proper amount of taxes may now be subject to a 2 year sentence (previously – 1 year).

W wyniku nowelizacji przepisów kodeksu karnego skarbowego doszło do zaostrzenia zasad odpowiedzialności karnoskarbowej. Nowelizacja przepisów ma w swym zamierzeniu umożliwić skuteczniejszą walkę z przestępczością.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA PODMIOTÓW ZBIOROWYCH

Od 5 października 2005 roku firmy mogą ponosić odpowiedzialność karną. W tym dniu weszła w życie nowelizacja ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz.U. nr 180, poz. 1492). Sama ustawa (dalej „uopz”) obowiązywała od listopada 2003 roku, jednak w ogromnym zakresie nie była od tego czasu stosowana, gdyż Trybunał Konstytucyjny orzekł niezgodność szeregu jej istotnych przepisów z Konstytucją RP.

Przez podmioty zbiorowe należy rozumieć osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym przepisy przyznają zdolność prawną. Do tej grupy uopz zalicza także spółki kapitałowe w organizacji, podmioty w likwidacji oraz zagraniczne jednostki organizacyjne, jak również spółki z udziałem Skarbu Państwa bądź jednostek samorządu terytorialnego.

Podmioty zbiorowe ponoszą odpowiedzialność za działania pewnych osób fizycznych, podzielonych w uopz na trzy grupy:

- 1) osoby działające w imieniu lub w interesie podmiotu zbiorowego w ramach uprawnienia lub obowiązku do jego reprezentowania, podejmowania w jego imieniu decyzji lub wykonywania kontroli wewnętrznej albo przy przekroczeniu tego uprawnienia lub niedopełnieniu tego obowiązku – do tej grupy zaliczyć można członków zarządów, wspólników uprawnionych do prowadzenia spraw i reprezentacji spółki a także prokurentów,
- 2) osoby dopuszczone do działania w wyniku przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez osobę, o której mowa w pkt 1,
- 3) osoby działające w imieniu lub w interesie podmiotu zbiorowego, za zgodą lub wiedzą osoby, o której mowa w pkt 1 – chodzi tu na przykład o księgowych, kierowników czy innych pracowników podmiotu.

Podmiot zbiorowy odpowiada za działania wyżej wymienionych osób jedynie wtedy, gdy można mu przypisać winę w nadzorze tych osób ze strony organu lub przedstawiciela podmiotu, lub brak należytej staranności w wyborze osób wymienionych w pkt 2 i 3. Firma musi liczyć się z negatywnymi konsekwencjami tylko w sytuacji, gdy działanie wymienionych wyżej osób przyniosło jej – lub mogło przynieść – korzyści, niekoniecznie majątkowe.

The amendments to the Act have significantly toughened and broadened the penalties that may be imposed for commission of a fiscal crime in an effort to better combat fiscal crime.

CORPORATE CRIMINAL LIABILITY

Beginning 5 October 2005 criminal liability may also be applied to corporations. As of this date the Act on Corporate Criminal Liability took effect (the Journal of Laws of 2003, No 180, item 1492) (the “Act”). The Act originally took effect two years earlier in November 2003, but due to several of its provisions being struck down as unconstitutional by the Constitutional Tribunal, was to a large extent never fully enforced.

A corporation shall be understood to mean a legal entity or organization without status of a legal entity, however possessing some amount of legal capacity. Pursuant to the Act, the definition of a corporation will include also a commercial entity undergoing organization, entities in liquidation, foreign organizational units, as well as companies partly owned by the State Treasury or local governments.

Corporations are now liable for certain acts taken by natural persons, who are divided into three groups by the Act:

- 1) persons acting on behalf of or in the interest of the corporation, authorized or obliged to represent, make decisions or perform internal control of the corporation; persons who exceed the above scope of their competence or fail to fulfill their duties – this group includes members of the management board, shareholders authorized to represent and to conduct the company’s business and commercial proxies;
- 2) persons allowed to act as a result of persons mentioned in item 1 having exceeded the scope of their competence or failed to fulfill their duties; and
- 3) persons acting on behalf of or in the interest of the corporation, upon the consent or with the knowledge of persons mentioned in item 1 – this refers, for example, to accountants, managers or other employees of the corporation.

A corporation is liable for the actions of the above persons if and only if the company is alleged to have improperly supervised their activity by the relevant internal management body or representative, or due to a lack of due care in the selection of the person as defined in points 2 and 3. The company may be subject to the imposition of a penalty only if it benefited – or could have benefited – from the actions of the above mentioned persons (not only materially).

Kolejnym warunkiem odpowiedzialność karnej podmiotu zbiorowego jest uprzednie orzeczenie sądowe o winie odpowiedniej osoby fizycznej. Nie musi to być jednak wyrok skazujący, lecz także warunkowo umarzający postępowanie karne lub o przestępstwo skarbowe, o udzieleniu zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze, umarzający postępowanie z powodu okoliczności wyłączającej ukaranie sprawcy (np. z uwagi na przedawnienie karalności). Uopz wprowadza możliwość uczestniczenia w procesie osoby fizycznej przedstawiciela podmiotu zbiorowego. Przewidziano dla niego wiele uprawnień przysługujących stronom, min. do zgłaszania dowodów, zadawania pytań przesłuchiwanym osobom, składania wszelkich środków zaskarżenia. Może być on również przesłuchany w charakterze świadka.

Postępowanie przeciwko samej firmie może zostać wszczęte na wniosek prokuratora, pokrzywdzonego lub – jeżeli przestępstwo stanowi jednocześnie czyn nieuczciwej konkurencji – prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Uopz wylicza kilkadziesiąt przestępstw, za które firma może być pociągnięta do odpowiedzialności, min. przeciwko obrotowi gospodarczemu, ochronie informacji, własności intelektualnej, wiarygodności dokumentów, środowisku, mieniu etc. Kary przewidziane w uopz mogą być dla firmy dość dotkliwe – nie tylko w wymiarze finansowym. Minimalna stawka to tysiąc złotych, maksymalna zaś – 20 mln zł; kara nie może jednak przekroczyć 10% przychodu osiągniętego w roku obrotowym, w którym popełniono czyn. Sąd może orzec wobec podmiotu zbiorowego także przepadek korzyści majątkowej lub przedmiotów pochodzących – choćby pośrednio – z czynu zabronionego lub ich równowartości. Ponadto sąd może wobec firmy zastosować środki karne m. in.: zakaz promocji lub reklamy; zakaz korzystania z dotacji, subwencji lub innych form wsparcia finansowego środkami publicznymi; zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne; zakaz prowadzenia określonej działalności (od roku do pięciu lat).

Nowelizacja jest zgodna z postulatami organizacji przedsiębiorców zgłaszanymi na tle wcześniejszego brzmienia uopz. Nadal jednak pewne kwestie budzą kontrowersje. Po pierwsze, niejasny jest zakres czasowy obowiązywania ustawy – czy firma ma odpowiadać za czyny osób fizycznych popełnione od dnia jej pierwotnego wejścia w życie, czyli 28 listopada 2003 roku, czy też od dnia nowelizacji. Nakaz art. 4 ust. 1 kodeksu karnego nakazuje stosować ustawę względniejszą dla sprawcy, co przemawiałoby za pociąganiem firm do odpowiedzialności jedynie za czyny popełnione po wejściu w życie nowelizacji.

W trakcie prac nad nowelizacją porzucono także ideę „winy organizacyjnej”. Termin ten oznacza takie zorganizowanie pracy, które umożliwiło popełnienie przestępstwa. Przepisy w tym zakresie wykreślono z uopz, co rodzi poważne wątpliwości, czy firma będzie ponosiła odpowiedzialność,

Another condition of liability being assessed against the company is the prior conviction of the person at fault by a court of justice. The conviction does not have to involve imposition of a sentence, but may also include a conditional discontinuance of the legal proceedings in exchange for entry of a guilty plea or agreement to pay a penalty. The Act grants the company the right to appoint a representative to participate in the proceedings against the natural person so charged. The representative has similar rights to the defendant, *inter alia* to submit evidence, question a witness and to file an appeal. The representative may also be questioned as a witness.

Legal proceedings against a company may be instituted upon the motion of a public prosecutor, the injured party, or in the case the offence constitutes an act of unfair competition, by the President of the Office for Competition and Consumer Protection. The Act lists a number of offences that the company may be charged with, including those against economic transactions, protection of information, intellectual property, the credibility of documents, damage to the environment, property, etc. Penalties provided for in the Act can be quite severe, not only financially. The minimum fine is PLN 1000 up to a maximum of PLN 20,000,000. However, a penalty may not exceed 10% of the company's revenue in the year the offence occurred. A ruling against the company may also include forfeiture by the company of any material benefit or object realized as a result of the offending action, whether directly or indirectly, or their equivalent. Additionally, the court may assess punitive measures against the company, such as the imposition of an advertising ban, a ban on the use of subsidies or other forms of financial support from public sources, a ban on participation in public procurement tenders, and a ban on conducting a particular activity (from one to five years).

The revised Act is in line with the demands of business organizations presented with regard to the previous wording of the Act. Still, some issues remain controversial. First, the effective date of the Act is not clear – i.e. whether a company should be liable for the acts of natural persons committed after the day the Act originally entered into force on 28 November 2003, or nearly two years later upon adoption of the amendments to the Act. Pursuant to the Criminal Code, Art 4(1) the law must be applied in the manner more favorable to the accused, which would tend to indicate that the Act should not be applied to companies with respect to offenses committed prior to 5 October 2005.

Also, during debate on the exact amendments to be made to the Act, the concept of “organizational guilt” was eliminated from the Act. This term referred to the organizational structure of a company that permitted commission of an offence by a natural person inside a company. This provision

jeśli przestępstwo popełnił np. członek zarządu. W spółkach, w których nie funkcjonuje rada nadzorcza, nie będzie można wówczas nikomu przypisać winy w nadzorze, a niezachowanie należytej staranności w wyborze lub nadzorze trudno będzie udowodnić kolektywni współników. Wątpliwości te rozwiąże zapewne praktyka sądów.

NOWE ZASADY OBROTU INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI – CZ. II

W pierwszej części artykułu (opublikowanym jesienią 2005 r. w Polish Law Review) przedstawiającym nowe regulacje dotyczące rynku kapitałowego, omówione zostały cele przyjęcia trzech ustaw, które weszły w życie w październiku 2005 roku, a mianowicie Ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U.z 2005 Nr 183 Poz 1537), Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U z 2005 Nr 184 Poz. 1539) oraz Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005.Nr 183.Poz. 1538).

Przedmiotem niniejszego artykułu będzie przedstawienie najważniejszych zmian, które zostały wprowadzone przez Ustawę o obrocie instrumentami finansowymi („Ustawa”), w stosunku do przepisów ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (dla przypomnienia, Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi przestało obowiązywać z dniem 24 października 2005 r.). Spośród nowości, na uwagę zasługują następujące kwestie:

Po pierwsze, Ustawa rezygnuje z zasady przymusu rynku regulowanego czyli koncentracji obrotu wtórnego na rynku regulowanym. Liberalizowane zostały również zasady funkcjonowania systemu depozytowo-rozliczeniowego. Jak to zostało wskazane w poprzedniej części, ujednoczone zostało pojęcie instrumentu finansowego, wprowadzono również została instytucja agenta domu maklerskiego, jak również definicja banku powierniczego (jest to podmiot prowadzący rachunki papierów wartościowych i rachunki pieniężne).

Ustawa wprowadza także zmiany w zakresie trybu przenoszenia praw z papierów wartościowych – w związku z odejściem od dotychczas obowiązującej zasady utraty mocy dokumentu przez papier wartościowy wskutek dopuszczenia do publicznego obrotu (pełna dematerializacja papierów wartościowych następuje z chwilą ich zarejestrowania w depozycie papierów wartościowych).

Zmieniona została definicja pojęcia rynek regulowany, polegająca min. na wyraźnym wyodrębnieniu segmentów tego rynku (inne wymogi i procedury dla poszczególnych segmentów). Rynek regulowany dzieli się na rynek giełdowy i pozagiełdowy, przy czym w stosunku do dotychczasowych

was removed from the Act, which creates doubt as to a company’s liability for an offence, for example, committed by a member of the management board. A company not having a supervisory board can not be accused of exerting improper supervision. And it will be difficult to demonstrate a lack of due care in the selection of a person or improper supervision on the part of shareholders. In time a court will have to address these open issues.

NEW FINANCIAL MARKET REGULATIONS – PART II

The first part of this article (published in the Fall edition of Polish Law Review 2005) addressed the reasoning behind three new laws that took effect in October 2005 related to the functioning of the financial market. These included the Act on Financial Market Supervision (Journal of Laws of 2005, No 183, item 1537), the Act on Public Offers and the Flotation of Financial Instruments (Journal of Laws of 2005, No 184, item 1539), and the Act on Trading in Financial Instruments (Journal of Laws of 2005, No 183, item 1538).

This follow-up article reviews the most significant changes introduced by the Act on Trading in Financial Instruments (the “Act”) in comparison to the now expired Act on Public Trading in Securities, which ceased to be law on 24 October 2005. Among the novelties, the following issues should be stressed:

First, the Act abandons the principle of a compulsory regulated market, i.e. the concentration of secondary trading on a regulated market. Also, the regulations governing the functioning of the deposit and settlement systems have been liberalized. As indicated in the Fall 2005 issue Polish Law Review, the definition of a financial instrument has been unified and the institution of a brokerage agent has been introduced, as well as the definition of a trust bank (this is an entity that manages securities and money accounts).

The Act also modifies the mode of transferring a security’s rights, resulting in the replacement of the previous principle that a security loses its form/status as a document upon admission to public trading in favor of the moment a security is registered in the deposit of securities.

The definition of the regulated market has been amended by introduction of a clear separation among this market’s sectors (different standards and procedures apply to each sector). The regulated market is now divided into the stock exchange market and the market outside the stock exchange. Moreover, the official stock exchange market has now been replaced by

regulacji urzędowy rynek giełdowy zostaje zastąpiony przez rynek oficjalnych notowań giełdowych, będący segmentem rynku regulowanego spełniającym wyższe wymogi niż pozostałe jego segmenty.

Nowością jest również zdefiniowanie pojęcia manipulacji instrumentem finansowym, poprzez wskazanie zachowań, które winny być uznane za manipulację oraz wyłączenie określonych działań na rynku z zakresu tego pojęcia (min. nabywanie instrumentów finansowych w celu stabilizacji ich ceny w obrocie na rynku regulowanym, nabywanie akcji „własnych” przez spółkę publiczną, transakcje służące realizacji ustawowych zadań organów w zakresie polityki pieniężnej lub dewizowej państwa albo zarządzania długiem publicznym). Oprócz tzw. manipulacji bezpośredniej wprowadzono również, w sposób dorozumiany, pojęcie tzw. manipulacji pośredniej definiowanej jako rozpowszechnianie za pomocą środków masowego przekazu w tym internecie, lub w inny sposób fałszywych lub nierzetelnych informacji albo pogłosek, które wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd w zakresie instrumentów finansowych. Podkreślenia wymaga, iż zakazy i wymogi dotyczące manipulacji mają zastosowanie zarówno do zachowań zaistniałych na terytorium RP jak i innego państwa członkowskiego UE, dotyczących instrumentów finansowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym na terytorium RP, jak i do zachowań zaistniałych na terytorium RP dotyczących instrumentów finansowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym na terytorium któregośkolwiek z innych państw UE.

W zakresie uczestnictwa w obrocie instrumentami finansowymi wprowadzono pojęcie firmy inwestycyjnej obejmujące zarówno polskie podmioty prowadzące działalność maklerską na podstawie zezwolenia KPWiG, jak i zagraniczne firmy inwestycyjne działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zasady *single passport* oraz zagraniczne osoby prawne z państw należących do OECD (z wyłączeniem państw członkowskich UE) prowadzące na terytorium RP działalność maklerską na podstawie zezwolenia KPWiG.

Wprowadzony został obowiązek prowadzenia przez KPWiG jawnego rejestru firm inwestycyjnych co ma na celu zapewnienie powszechnego dostępu do wiarygodnego źródła informacji o podmiotach prowadzących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską wraz z katalogiem czynności, do których wykonywania poszczególne firmy są uprawnione.

Ponadto, Ustawa wprowadziła szereg innych zmian dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, notyfikacji podejrzanych transakcji, jak również odpowiedzialności administracyjnej za naruszenie przepisów regulujących

the market of official stock exchange quotations, which constitutes a sector of the regulated market subject to a higher set of operational standards exceeding those set for other market sectors.

The Act introduces a definition of manipulation of a financial instrument, including examples of activities that should be regarded as manipulation, and at the same time excludes certain market activities from the scope of this definition (for example the purchase of financial instruments for the sole purpose of stabilizing the instruments price as traded on the regulated market, the buy-back of a company's own stock, and transactions intended to fulfill a public body's statutory obligation vis-à-vis national policy related to the utilization of foreign currency and the management of national debt). In addition to the issue of direct manipulation, the Act addresses the concept of indirect manipulation. Indirect manipulation is understood as the dissemination of untrue or inaccurate information or rumours by means of the mass media or Internet regarding financial instruments. It should be stressed that the prohibitions and requirements regarding manipulation may be applied to actions not only in Poland, but also within any EU member state, if such actions are related to financial instrument admitted or intended to be admitted on a regulated market inside Poland, moreover to actions which took place within territory of Poland with respect to any financial instrument admitted or intended to be admitted on a regulated market in any EU member state.

With respect to participating in the trade of financial instruments, the definition of investment company has been introduced, and is understood as a Polish entity licensed to engaged in brokerage activity as approved by Securities and Stock Exchange Commission (“KPWiG”), a foreign investment company operating in Poland pursuant to the single passport rule and a foreign legal person from an OECD country (excluding EU Member States) which conducts brokerage activity in Poland on the basis of a license issued by the KPWiG.

The KPWiG is now required to maintain an open register of investment companies, the main purpose of which is to ensure public access to a credible source of information regarding each company conducting brokerage services inside Poland, including a list of activities each company is permitted to perform.

Additionally, the Act introduced a number of other modifications affecting the trade of financial instruments, including notification requirements with respect to questionable trades, administrative liability for the violation

kwestie związane ze sporządzaniem i rozpowszechnianiem rekomendacji dotyczących instrumentów finansowych oraz emitentów oraz włączenie do zakresu podmiotowego przepisu, dziennikarzy sporządzających lub rozpowszechniających takie rekomendacje.

Pokreślenia wymaga również to, iż Ustawa zmieniła przepisy szeregu innych ustaw, w tym w szczególności przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie zabezpieczenia i egzekucji z instrumentów finansowych, jak również przepisy ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o podatku dochodowym od osób prawnych m.in w zakresie rozliczania dochodów z giełdy. Zmieniony został również Kodeks spółek handlowych w odniesieniu do akcji.

POZAKODEKSOWA REGULACJA „ZŁOTEJ AKCJI” SKARBU PAŃSTWA

Od dnia 19 sierpnia 2005 r. obowiązuje ustawa o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego oraz bezpieczeństwa publicznego (Ustawa). Określa ona dopuszczalność na gruncie prawa polskiego zastosowania konstrukcji tzw. złotej akcji, czyli akcji z prawem weta drobnego akcjonariusza na walnym zgromadzeniu. W wielu krajach termin złota akcja jest utożsamiany ze szczególnymi przywilejami, jakie posiada Skarb Państwa lub samorządowe osoby prawne w spółkach kapitałowych właśnie o wspomnianym szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa. W związku z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) jak i nieuniknionej konieczności legalizacji szczególnych uprawnień Skarbu Państwa w spółkach o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa publicznego doszło do uchwalenia Ustawy.

Ustawa wskazuje tylko określone typy działalności gospodarczej podlegające powyższej regulacji. Są to między innymi spółki energetyczne, gazowe, transportowe czy węglowe ze wskazaniem udziału spółki na rynku, który powoduje, iż podlega ona przedmiotowej regulacji (art. 8 ust. 1). Zgodnie z linią orzecznictwa ETS są to wyłącznie spółki o doniosłym znaczeniu dla porządku lub bezpieczeństwa publicznego.

Podstawowym uprawnieniem Skarbu Państwa jest sprzeciw ministra Skarbu Państwa w stosunku do podjętej przez zarząd uchwały lub innej czynności prawnej, w przypadku, gdy do Skarbu Państwa należą bezpośrednio lub pośrednio udziały lub akcje w spółce. Omawiany sprzeciw jest wydawany w formie decyzji administracyjnej, niewątpliwie uznaniowej i może być składany w stosunku do czynności rozporządzającej podstawowym składnikiem mienia spółki z punktu widzenia prowadzonej działalności gospodarczej (art. 2 ust 1). Takie same uprawnienie przysługuje wobec uchwały walnego zgromadzenia albo zgromadzenia wspólników dotyczącej rozwiązania spółki, przeniesienia

of provisions pertaining to the preparation and dissemination of recommendations with regard to financial instruments and issuers, including the manner in which journalists are to report such recommendations.

It should also be stressed that the Act amended the provisions of a number of other law, including in particular the Code of Civil Procedure – with regard to the guarantee and execution of financial instruments, the Act on Personal Income Tax and the Act on Corporate Income Tax with regard to the status of income derived from the Stock Exchange. The Code of Commercial Companies has also been amended with respect to the provisions regarding to the issuance of stocks.

REGULATIONS GOVERNING “GOLDEN SHARES” HELD BY THE STATE TREASURY

On 19 August 2005 the Act on Special Rights of the State Treasury and Their Exercise in Companies of Significant Importance for Public Order and Security (the “Act”) took effect. The Act governs the use of the “golden share” within the context of Polish law. A “golden share” is defined as a share giving a minority shareholder the capability to veto any shareholder resolution. In many countries, a “golden share” is understood as granting special privileges to the State Treasury or local government and its legal persons in a company deemed important to the country’s national security. The Act has been adopted in response to several judgments issued previously by the European Court of Justice in addition to the need to finally regulate the use of such golden shares.

The Act defines the companies and industries subject to the Act. The list of covered companies includes those in the energy, gas, transport and carbon sectors, provided such company controls a certain market share of the sector as described in Art. 8.1 of the Act. Based upon the judgments of the European Court of Justice, this list only includes those companies deemed to be of major importance to Poland’s security or maintenance of public order.

The most significant power granted to the State Treasury (exercised by the Minister of State Treasury) includes the right to block any resolution or any other legal act adopted by the company’s management board in which the State Treasury directly or indirectly holds shares. The right to block such resolution or legal act is exercised in the form of an administrative decision issued by the Minister of Treasury. Such objection may be used to block any transfer of the company’s assets that are necessary in order to carry on the company’s business activity (Art 2.1). The State Treasury has similar powers with regard to a shareholder resolution to dissolve a company, relocate the seat of the company abroad,

siedziby za granicę, zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa, zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa jak i jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego. W tym przypadku jednak przesłanką sprzeciwu jest podejrzenie, że uchwała taka narusza porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne (art. 2 ust 2). Ministrowi Skarbu Państwa przysługuje ponadto sprzeciw wobec zmiany przedmiotu działalności spółki, w przypadku, gdy zmieni ona rzeczywiście przedmiot swojej działalności jak i podejmie uchwałę przewidującą zmianę przeznaczenia lub eksploatacji składnika mienia podstawowego spółki z punktu widzenia kryteriów stanowiących podmiotowy zakres omawianej regulacji przedstawionych w art. 8 ust. 1 Ustawy.

Minister Skarbu Państwa w spółce o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego może ustanowić jednego lub dwóch obserwatorów (art. 5 ust 1). Może nim być członek zarządu powołany przez Skarb Państwa, jeżeli posiada on kompetencje w tym zakresie, a ustawa precyzyjnie określa jego uprawnienia, w szczególności informacyjne (art. 6). Na spółkach spoczywa obowiązek poinformowania wyznaczonego obserwatora o dokonaniu czynności prawnej w terminie 3 dni od dokonania tej czynności. Minister w terminie 14 dni od uzyskania takiej informacji może zgłosić sprzeciw. Skutki czynności prawnej ulegają zawieszeniu na czas przysługujący do wniesienia sprzeciwu oraz zakończenia postępowania w skutek ewentualnego zaskarżenia wniesionego sprzeciwu.

Omawiana regulacja spotkała się z aprobatą środowisk prawniczych, w szczególności z uwagi na fakt, iż jest ona rezultatem uzyskanego kompromisu w toku prac legislacyjnych, jest zgodna z linią orzecznictwa ETS jak i w znacznej części realizuje postawione przez legislatorów cele.

EUROPEJSKI TYTUŁ EGZEKUCYJNY, SZYBKIE SPOSÓB NA EGZEKUCJĘ NALEŻNOŚCI

Od 21 października 2005 r. obowiązuje rozporządzenie nr 805/2004 z 21 kwietnia 2004 r. Parlamentu Europejskiego i Rady o ustanowieniu europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Rozporządzenie). Rozporządzenie nie ma zastosowania w odniesieniu do Królestwa Danii. Wprowadziło możliwość zaopatrywania tytułów egzekucyjnych w zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego (ETE). Dzięki takiej klauzuli, możliwe będzie szybkie przeprowadzenie egzekucji w państwie innym (państwo wykonania) niż w państwie, w którym ETE został nadany tytułowi egzekucyjnemu. Poniżej przedstawię wymogi prawne, jakie muszą być spełnione, aby tytuł egzekucyjny mógł być zaopatrzony w zaświadczenie ETE.

alter the company's objects, transfer or lease of the company's core business unit or divisions, or to establish a limited right *in rem*. In such example an objection may be raised by the Minister of State Treasury only if a suspicion exists that such resolution would threaten the public order or national security (Art. 2.2). The Minister of Treasury may also block alteration of the company's objects if the company factually changes the scope of its activities or when a company adopts a resolution on exploitation or destination alteration of the basic element of the Company's asset in scope of criteria, described in Article 8.1 (Article 3.1.)

The Minister of State Treasury may appoint up to two observers to serve within a company deemed to be important to Poland's national security or public order (Art 5.1). A member of the company's management board appointed by the State Treasury may serve as such observer. The Act specifies the rights and competencies of the observer, in particular with regard to obtaining and communicating such information to the State Treasury (Art 6). The company is required to notify the observer of each legal action executed by the company within 3 days thereof. The Minister of Treasury is then entitled to object to such action within 14 days of such notification. A legal act performed by the company will not have legal effect until either lapse of this 14 day right to object having passed without such objection being filed or upon the close of judicial proceedings to settle a dispute over a particular objection raised by the Minister of Treasury.

The Act has been reviewed and generally approved by lawyers and academics, due in large part to the many compromises agreed to during the drafting of this law. The Act is in full compliance with the earlier judgments of the European Court of Justice and fulfils the goals espoused by its authors.

EUROPEAN ENFORCEMENT ORDER – EXPEDITIOUS CLAIM ENFORCEMENT

On 21 October 2005 Regulation no. 805/2004, referred to as the European Enforcement Order, took effect across the EU (the "Regulation"), with the notable exception of Denmark. Pursuant to the Regulation, a judgment issued in one Member State may be certified as a European Enforcement Order ("EEO"). Having an EEO will enable a creditor to seek enforcement of a judgment in all EU Member States and not merely in the Member State in which the original judgment was issued. This article reviews the conditions that must be satisfied in order to have a local judgment certified as an EEO.

Rozporządzenie ma zastosowanie jedynie do spraw cywilnych i handlowych odnoszących się do tzw. roszczeń bezspornych. Zaświadczenie ETE nie może być wydane w sprawach skarbowych, celnych lub administracyjnych ani dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej. Ponadto może być wydawane jedynie w wypadku roszczeń bezspornych, a za takie zasadniczo uznaje się:

- ugody zatwierdzone przez sąd lub zawarte przed sądem; lub
- roszczenia, których dłużnik nie kwestionował
- dokumenty urzędowe, w których dłużnik wyraźnie zgodził się, co do roszczenia (np. akty notarialne, w których dłużnik poddał się egzekucji).

Aby tytuł egzekucyjny można było zaopatrzyć w zaświadczenie ETE muszą zostać spełnione minimalne wymogi gwarantujące ochronę praw dłużnika, które ujednoliciło Rozporządzenie, w związku z różnicami istniejącymi w procedurze cywilnej poszczególnych krajów członkowskich. Standardy te zostały wprowadzone w zakresie doręczenia dłużnikowi dokumentu wszczynającego postępowanie. Dodatkowo standardy te chce wzmocnić projekt nowelizacji Kodeksu Postępowania Cywilnego (KPC) przewidujący, iż równocześnie z doręczeniem pozwu i wezwaniem dłużnika na pierwszą rozprawę należy pouczyć pozwanego o czynnościach procesowych, jakie powinien podjąć, jeśli nie uznaje żądania pozwu w całości lub w części, o skutkach niepodjęcia takich czynności i o możliwości wydania wyroku zaocznego, możliwości ustanowienia pełnomocnika procesowego.

Rozporządzenie wyraża zasadę, iż orzeczenie, któremu nadano zaświadczenie ETE, jest wykonywane na takich samych warunkach, jak tytuł egzekucyjny wydany w państwie wykonania. Nie można wszczynać odrębnego postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia z ETE w państwie wykonania, a wręcz organy sądowe tego państwa nie mogą sprzeciwić się jego uznaniu. Egzekucja w państwie wykonania może być rozpoczęta, gdy wierzyciel doręczy właściwemu organowi egzekucyjnemu państwa przeprowadzenia egzekucji następujące dokumenty: odpis orzeczenia, oraz odpis zaświadczenia ETE (oba spełniające warunki niezbędne dla stwierdzenia jego autentyczności) oraz jeżeli jest niezbędne, transkrypcję zaświadczenia ETE lub jego tłumaczenie. W następstwie tych czynności organy egzekucyjne mogą przystąpić do egzekucji na takich warunkach, jakby orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim wykonania.

The Regulation applies only to civil and commercial matters relating to *uncontested* claims. Application of the Regulation is not permitted with respect to disagreements involving revenue, customs or administrative matters or any matters relating to the liability of the State. Significantly, the Regulation is only applicable to uncontested claims, for example:

- Court approved settlements;
- Claims not contested by the debtor;
- Waiver of defense by the debtor as evidenced by an official document, referred to as an authentication instrument, by which the debtor expressly agrees to the claim (such as voluntary enforcement declaration signed by the debtor in the form of a notarial deed).

In order for a local judgment to be certified as an EEO, minimum standards guaranteeing the rights of the debtor must be observed. The Regulation has now defined a common set of minimum standards in response to the differing civil procedures used in the Member States. The Regulation provides for a common set of procedural rules to be followed in initiating proceedings against a debtor, including the manner of notification. Additionally, the standards are to be emphasized in the Polish legal system by proposed amendments to the Code of Civil Proceedings. Pursuant to the draft amendments, a debtor, together with service of the statement of claims and summons for the first trial, must be informed of: (i) any action the debtor should take if it objects to the claim, either in whole or in part; (ii) a description of the consequences for failure to take any such action, including the issuance of a default judgment; and (iii) information on appointing an attorney-in-fact to represent the debtor in the proceedings.

Pursuant to the Regulation, any enforcement title certified as an EEO shall be recognized and enforced on the same terms and conditions in any Member State, as an enforcement title issued by the Member State in which the original judgment was issued. No separate proceedings are necessary to confirm validity of an EEO, nor may a national court refuse to recognize the enforceability of such judgment so certified. Enforcement of an EEO may be initiated if the creditor (plaintiff) delivers to the local enforcement authority the following documentation: a copy of the original judgment, a copy of the EEO certificate (both documents must satisfy the conditions necessary to establish their authenticity), and – if necessary – a transcript of the EEO certificate or translation thereof. As a result, the enforcement authority may commence enforcement actions on the same terms and conditions as if the enforcement title had been issued locally.

Rozporządzenie może być bezpośrednio stosowane przez państwa członkowskie, bez potrzeby jego implementacji do prawa krajowego. W Polsce jednak została przygotowana nowelizacja KPC, która ma uzupełnić pewne kwestie proceduralne, związane z wydawaniem zaświadczeń europejskiego tytułu egzekucyjnego. Projekt przewiduje między innymi, iż zaświadczenie ETE będzie wydawane do tytułu egzekucyjnego przez sąd, który wydał orzeczenie, zatwierdził ugodę lub przed którym została uгода zawarta. Postanowienie w tym przedmiocie wyda sąd w składzie jednego sędziego.

NOWELIZACJA PRAWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Obecnie w Sejmie RP trwają prace nad nowelizacją ustawy – Prawo zamówień publicznych (dalej „Ustawa”) w postaci dwóch druków sejmowych: 127 i 127-A. W swym założeniu wyżej wzmiankowana nowelizacja ma na celu przede wszystkim implementację postanowień dwóch dyrektyw Parlamentu i Europejskiego i Rady tj.: 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (zwana dalej „nową dyrektywą klasyczną”) oraz 2004/17/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (zwana dalej „nową dyrektywą sektorową”), których termin implementacji został wyznaczony na dzień 31 stycznia 2006 roku. Przy czym, należy pamiętać, że w okresie czasu pomiędzy dniem wejścia w życie wyżej wzmiankowanych dyrektyw, a datą wyznaczoną do ich implementacji – nowa dyrektywa klasyczna została już zmieniona dyrektywą 2005/75/WE (Dz. U. WE z 9 grudnia 2005 r. L 323, s. 55), a także obie dyrektywy zostały zmienione rozporządzeniem Komisji numer 1874/2004 w zakresie procedur udzielania zamówień. Drugim głównym celem Ustawy jest uproszczenie i liberalizacja procedur udzielania zamówień publicznych, w duchu wyżej wzmiankowanych dyrektyw tak, aby rozszerzyć krąg przedsiębiorców korzystających ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych oraz dostosowanie jej do rozwoju technologii informatycznych.

Przedmiotowy projekt Ustawy jest bardzo obszerny, swoją objętości porównywalny do całej obecnie obowiązującej ustawy. Przy czym, dotyczy prawie wszystkich części ustawy. Dlatego w piśmiennictwie pojawiają się nawet głosy, iż projekt Ustawy z tego względu narusza zasady techniki prawodawczej.

Projekt Ustawy uściśla okoliczności wyłączenia podmiotów biorących udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia, a ponadto rezygnuje z wyłączenia z postępowania podmiotów w odniesieniu, do których ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu. Natomiast, w odniesieniu do dokumentacji przetargowej zmienia się zasady opisu przedmiotu

The Regulation is directly applicable in each Member State, without the need to adopt any implementation measures. In Poland, however, draft amendments to the Code of Civil proceedings have been prepared, for the stated purpose of supplementing the procedures necessary to issue an EEO certificate. Pursuant to the draft amendment, an EEO certificate will be issued by the court which issued the original judgment, approved the settlement or otherwise supervised settlement. The relevant decision may be issued by one judge on behalf of an entire court.

PROPOSED AMENDMENTS TO THE ACT ON PUBLIC PROCUREMENT

The Polish Parliament is currently working on two related draft bills to amend the Act on Public Procurement (the “Act”). The main purpose driving these proposed amendments is to bring Polish procurement law in line with two EU Parliament and Council directives, namely Directive 2004/18/WE regarding the procedure to award public contracts, affecting the manner of awarding public work and supply contracts (hereinafter the “Classic Directive”) and Directive 2004/17/WE intended to unify the procurement procedures used by the water, energy, transport and postal services sectors (hereinafter the “Sector Directive”), for which implementation was scheduled to occur by 31 January 2006. Between the time the above Directives became effective and the date of their actual implementation the Classic Directive was further amended by another Directive, no 2005/75/WE (Official Journal L 323, 09/12/2005, 0055-0056). Additionally, both the Classic and Sector Directives were further modified by Commission Regulation 1874/2004 with respect to the procedures to be followed in awarding public contracts. The second goal of the Act is to simplify and liberalize current procurement procedures in line with the above mentioned directives, to expand the group of entrepreneurs permitted to benefit from European structural funds, and to adjust the procedures taking into account current information technologies.

The two draft bills are extensive and cover almost every aspect of the current Act on Public Procurement. Due to the number of proposed changes that would be enacted if these two bills become law, criticism has been raised that the amendments are in violation of legislative procedures.

The two bills include more specificity as to the circumstances by which an entity may be excluded from a public tender, one result being that a an entity declared bankrupt may now participate in the tender provided that such entity is likely to reach agreement with its creditors. Under current law an entity in bankruptcy may not participate in a public tender.

zamówienia poprzez wprowadzenie możliwości opisu funkcjonalnego. W odniesieniu do poszczególnych trybów udzielania zamówień publicznych należy stwierdzić, że nowelizacja określa trzy nowe przesłanki udzielania zamówień publicznych w trybie z wolnej ręki, jak również zmienia przepisy o konkursach, koncesjach umowach ramowych, a także procedurach kontrolnych.

Poza zmianami uwarunkowanymi jedynie koniecznością dostosowania prawa zamówień publicznych do przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej przedmiotowy projekt Ustawy zakłada wprowadzenie również nowych instytucji. Po pierwsze, projekt zakłada wprowadzenie instytucji centralnego zamawiającego (przede wszystkim dla administracji rządowej), który mógłby dokonywać scentralizowanych zamówień o ile zamówienia takie związane byłyby z działalnością więcej niż jednego zamawiającego. Nowelizacja przewiduje również wprowadzenie nowego trybu udzielania zamówień – dialogu konkurencyjnego, który w swym założeniu ma być stosowany w wyjątkowo skomplikowanych przypadkach, w których zamawiający nie jest w stanie z góry określić najkorzystniejszego dla siebie rozwiązania. Projekt zakłada również wprowadzenie tzw. dynamicznego systemu zakupów, który nie stanowi odrębnego trybu udzielania zamówień, lecz jest elektronicznym sposobem udzielania zamówień na dostawy towarów i usług ogólnodostępnych. Nowością jest również odmienny od dotychczasowego sposób rozumienia aukcji elektronicznej, która ma stanowić sposób wyboru najkorzystniejszej oferty stosowany po dokonaniu oceny ofert w postępowaniu przeprowadzonym w trybie przetargu ograniczonego, nieograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.

Z kolei, autopoprawka do projektu Ustawy przewiduje podniesienie progu jej stosowania w znacznej części do poziomu określonego w dyrektywach wspólnotowych, jak również uelastycznienie zakresu stosowania Ustawy między innymi poprzez zniesienie utrudnień dla podmiotów otrzymujących dotacje z publicznych środków, zastąpienie obowiązku ubiegania się o zgodę Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych obowiązkiem powiadomienia go. Autopoprawka do projektu Ustawy przewiduje bardzo istotną zmianę w postaci dopuszczenia możliwości uzupełniania dokumentacji przetargowej przez oferentów na równych prawach podczas trwającego przetargu. Przewiduje również doprecyzowanie przepisów dotyczących modyfikacji specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Podsumowując należy stwierdzić, iż projekt Ustawy w obecnym kształcie, pomimo pewnych kontrowersji w stosunku do proponowanych w nim instytucji daje szansę na implementację postanowień nowych dyrektyw wspólnotowych w zakresie zamówień publicznych oraz umożliwia spełnienie się postulatu rozpowszechnienia technologii informatycznych w gospodarce.

With respect to tender documentation, the regulations pertaining to the description of the subject of the public procurement will change, by introduction of an optional functional description. The two bills provide for three new conditions by which a public contract may be awarded without the need to call a public tender, in addition to amending the provisions related to competition, concessions, framework agreements and control procedures.

In addition to changes required to harmonize Polish public procurement law with EU regulations, the Act will introduce some new institutions, including the establishment of a central purchasing office (primarily for governmental administration) to coordinate purchases if for more than one purchasing entity. The bill also introduces a new procedure to award contracts – referred to as a “competitive dialogue”, which is to be applied in particularly complex cases if the purchasing entity is not able to decide on the most advantageous solution in advance. Further, the bills provide for use of a “dynamic” purchasing system, which will not constitute a separate means of awarding contracts, but rather will enable such contracts to be awarded by electronic means, ie over the Internet. An electronic auction will be understood to include a manner of selection of the best offer following evaluation of each bid during a limited or open tender or during publicly announced negotiations.

The two amendments also introduce the principle of “automatic revision” to the Act by providing for automatic increases in monetary thresholds established by Polish public procurement law to match those set forth in the EU Directives, and by introducing more flexibility by removing barriers to intended beneficiaries of public resources and replacing the obligation to obtain approval from the President of the Public Procurement Office with a simple notification obligation. Also, the automatic revision will permit each bidder to supplement its bid documentation on equal terms. The procedure to modify specifications announced in a public tender will also be made more precise.

In summary, despite some controversy regarding the creation of new institutions within the public procurement system, the proposed amendments will serve to implement the most recent EU Directives into Polish law and will enable the government to use more electronic technology to award public contracts.

KORZYŚCI PODATKOWE WYNIKAJĄCE Z WEJŚCIA W ŻYCIE USTAWY O NIEKTÓRYCH FORMACH WSPIERANIA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

Celem uchwalonej w dniu 19 września 2005 roku ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. nr 179, poz. 1484) jest *“wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki przez wzrost nakładów sektora prywatnego oraz poprawę efektywności gospodarowania środkami publicznymi na badania i rozwój”*.

Ustawa weszła w życie w dniu 20 października 2005 roku, z wyjątkiem kilku przepisów, które obowiązują od dnia 1 stycznia 2006 r. Na mocy ustawy zostało zmienionych jedenaście innych ustaw m.in. ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

Ustawa określa niektóre formy wspierania działalności innowacyjnej, a w szczególności zasady i tryb udzielania kredytu technologicznego i umarzania części tego kredytu oraz zasady nadawania statusu centrum badawczo-rozwojowego. Według ustawowej definicji nowe technologie to wiedza technologiczna w postaci wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności wyniki badań i prac rozwojowych, nabyte przez podatnika od jednostek naukowych w rozumieniu kraju ich rejestracji, która umożliwia wytwarzanie nowych lub udoskonalonych wyrobów lub usług i która nie jest stosowana na świecie przez okres dłuższy niż 5 lat. W myśl ustawy Bank Gospodarstwa Krajowego będzie udzielał kredytu technologicznego na inwestycje polegające na wdrażaniu własnych bądź zakupionych nowych technologii.

Przedsiębiorcy, którzy na podstawie ustawy uzyskają status centrum badawczo-rozwojowego będą zwolnieni z podatku od nieruchomości budynków, budowli, gruntów zajętych na cele prowadzonych badań i prac rozwojowych. Z takiego samego zwolnienia będą korzystać w odniesieniu do gruntów zajętych na te cele w zakresie podatku rolnego oraz podatku leśnego. Uzyskanie przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego to warunek tworzenia funduszu innowacyjnego, zaliczanego w koszty uzyskania przychodów, oraz korzystania ze zwolnień w podatku od nieruchomości rolnym i leśnym.

Od 1 stycznia 2006 roku obowiązuje nowa ulga polegająca na odliczeniu od podstawy opodatkowania wydatków poniesionych przez podatnika na nabycie nowych technologii (nowy art. 18 b). Prawo do odliczeń nie przysługuje podatnikowi, jeżeli w roku podatkowym lub w

ACT ON INNOVATION TECHNOLOGY AND PERMITTED DEDUCTIBLE EXPENSES AGAINST REVENUE

The stated objective of the Act on Innovation Technology (the “Act”), adopted on 19 September 2005 and published in the Journal of Laws No. 179, item 1484), is to *“increase competitiveness and the innovative character of the economy by increasing private sector expenditures and improving the management of public resources dedicated to research and development”*.

The Act took effect on 20 October 2005, with the exception of several provisions which took effect two months later on 1 January 2006. The Act has introduced a number of amendments to several other laws, including the Act on Personal Income Tax of 26 July 1991, the Act on Corporate Income Tax of 15 February 1992 and the Act on Value Added Tax of 11 March 11 2004.

The Act defines certain forms of support extended to innovation activity, in particular the conditions for and the procedure to grant technological credits, together with the redemption of such credits and the procedure to obtain status as a research and development center. Based upon the legal definition new technology is understood as being technological knowledge in the form of intangible and legal assets, in particular research and development results, acquired by a tax payer from a scientific organization (as understood in the country of registration), the subject of which enables the manufacture or delivery of new or improved products or services, the subject of which is not expected to have a useful life of more than 5 years. Bank Gospodarstwa Krajowego is authorized to grant technological credits for investments engaged in the implementation of self-made or purchased new technologies.

Entrepreneurs, who receive the designation as a research and development center, will be exempt from the imposition of property taxes on buildings, land used for research and development purposes. The same exemption will apply with respect to the imposition of any rural and forest tax. Obtaining designation as a research and development center is a prerequisite to establish an innovation fund, calculable as revenue costs and to take advantage of the above described tax exemptions.

As of 1 January 1 2006 a new tax break is available is available to a taxpayer who has invested money in the acquisition of new technology (Article 18b). The right to deduct certain costs against a taxpayer’s revenue, however, will not apply to activities conducted within a recognized

roku poprzedzającym prowadził działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia. Podatnik nie może również odliczyć tej części wydatków, która została mu zwrócona w jakiegokolwiek formie. Jeśli przedsiębiorca dokona przedpłat (zadatków) na poczet nabycia nowych technologii, wydatki te będą uznane za poniesione w roku, w którym nowa technologia została wpisana do ewidencji. Z odliczenia tej ulgi będzie się korzystać w zeznaniu podatkowym za rok, w którym wydatki zostały poniesione. Jeśli w roku tym przedsiębiorca poniósł stratę albo jego dochody z prowadzenia firmy były niższe niż przysługujące mu odliczenie, to może wykorzystać ulgę w ciągu trzech kolejnych lat podatkowych. Mikroprzedsiębiorcy oraz mali i średni (według kwalifikacji z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) mogą pomniejszyć podstawę opodatkowania o 50 proc. wydatków poniesionych na nabycie nowej technologii, a pozostali - nie więcej niż 30 proc. tych wydatków. Poniesione koszty prac rozwojowych zalicza się do kosztów uzyskania przychodów w roku podatkowym, w którym zostały zakończone (dodany ust. 4 a do art. 15).

Od 1 stycznia 2006 r. obowiązuje ponadto stawka 22 % VAT na usługi naukowo – badawcze (skreślono zwolnienie z VAT przewidziane w pkt 5 załącznika nr 4 do ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług).

PROJEKT USTAWY O GRUPACH PRZEDSIĘBIORSTW RODZINNYCH

W dniu 16 grudnia 2005 roku do Sejmu wpłynął projekt ustawy o grupach przedsiębiorstw rodzinnych. Projekt przewiduje wprowadzenie do polskiego systemu prawnego instytucji klastrów przemysłowych. Zgodnie z koncepcją amerykańskiego ekonomisty Michaela Portera, klastr przemysłowy stanowi skoncentrowaną grupę przedsiębiorstw i instytucji powiązanych ze sobą siecią zależności, często o charakterze nieformalnym, która pozwala osiągnąć tym przedsiębiorstwom trwałą przewagę konkurencyjną nad innymi uczestnikami rynku.

Projekt ustawy o grupach przedsiębiorstw rodzinnych definiuje grupę przedsiębiorstw rodzinnych jako współpracujących ze sobą przy realizacji przedsięwzięć na obszarze gminy lub sąsiadujących ze sobą gmin, co najmniej 3 uczestników grupy, którymi mogą być wyłącznie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą. Przedsięwzięciem jest natomiast zorganizowane działanie zmierzające do realizacji określonego celu gospodarczego, zgodnie z umową zawartą między wszystkimi lub niektórymi uczestnikami grupy. Przedsięwzięcia są podstawowym celem grupy.

Grupa przedsiębiorstw rodzinnych powstaje na podstawie umowy grupy, która w założeniu projektodawców ma stanowić podstawę działalności grupy. Umowa taka powinna zostać zawarta na piśmie pod rygorem nieważności. Powinna

special economic zone pursuant to a special permit. A permitted deduction may not include any expenses reimbursed to the taxpayer by other means. If the entrepreneur has made one or more pre-payments towards acquisition of a new technology, such expenses will be deemed to have been incurred in the year in which the new technology was actually recorded in the register. The deduction may be used in the tax return for the year in which the expenses were incurred. If in such tax year the entrepreneur incurs a loss or his income was otherwise lower than the applicable deduction, he may carry over the excess of the deduction for up to three years. Micro entrepreneurs, as well as small and medium entrepreneurs (under the criteria specified by the Act on Freedom of Economic Activity), may decrease their tax base by the amount equal to 50% of all expenses incurred to acquire new technology, and by up to 30% of applicable expenses by other entrepreneurs. Development costs may be deducted from revenue in the year in which these activities have been completed (Article 15 item 4a).

Effective 1 January 2006 the applicable rate of VAT for research and development services is set at 22% (the exemption previously provide in Appendix 5 item 5 to the Act on Value Added Tax has been repealed).

DRAFT ACT ON FAMILY ENTERPRISES

On 16 December 2005 the draft Act on Family Enterprises (the “Act”) was submitted to the Sejm for consideration. The Act introduces to Poland’s legal system the concept of “competitive clusters.” Based upon the concept developed by an American economist, Michael Porter, a cluster may be defined as a concentrated group of enterprises and institutions mutually connected by an interdependent network, informal in nature, intended to enhance a member enterprise’s competitiveness over other market participants.

The Act defines a group of related enterprises as having at least 3 natural persons operating separate business or agricultural activities, co-operating with each other to implement common undertakings in one or more adjoining municipalities. An undertaking is defined as a set of organized actions initiated to achieve a specified economic purpose, pursuant to an agreement entered into by all or some of the group members. Such undertakings constitute a basic goal of a group of family enterprises.

A group of family enterprises is established by group agreement, and according to the Act’s authors, such agreement will serve as the basis for all activities of undertaken by the group of enterprises. Such agreement must

ona zawierać nazwę grupy, wykaz jej uczestników, zasady jej finansowania i reprezentacji (w tym koordynacji przedsięwzięć), zasady przyjmowania nowych uczestników oraz rezygnacji z uczestnictwa w grupie, zasady dokonywania zmian w umowie grupy, zakres terytorialny działania grupy oraz sposób rozliczeń między uczestnikami w przypadku rozwiązania grupy. Umowa powinna też określać sposób wyboru oraz kompetencje i sposób finansowania koordynatora grupy. Zgodnie z art. 15 projektu, koordynatorem może być zarówno osoba fizyczna (w tym uczestnik grupy) jak i jednostka organizacyjna. Art. 17 przewiduje, że powierzenie funkcji koordynatora podmiotowi zewnętrznemu może nastąpić jedynie w przypadku, gdy jest on upoważniony do prowadzenia ksiąg rachunkowych. Do podstawowych kompetencji koordynatora powinno należeć prowadzenie dokumentacji w tym informacji dotyczących rozliczania przedsięwzięć oraz prowadzenie dokumentacji umów przedsięwzięć. Poza powyższymi postanowieniami projekt określa wzajemne obowiązki między koordynatorem i uczestnikami grupy.

Projekt zakłada wprowadzenie do systemu prawa cywilnego nowej umowy nazwanej, tj. umowy przedsięwzięcia. Powinna ona zostać zawarta w formie pisemnej i w szczególności zawierać wykaz uczestników przedsięwzięcia, procentowy udział każdego uczestnika przedsięwzięcia w cenie sprzedaży (lub inny sposób określenia udziału w pożytkach z przedsięwzięcia), określenie imion i nazwisk osób uczestniczących w imieniu uczestników przedsięwzięcia (brak tej informacji – zgodnie z art. 10 ust. 2 projektu – powoduje nieważność umowy z mocy prawa), określenie zakresu czynności zwykłego zarządu, oraz maksymalnej wysokości zobowiązań zaciąganych przez pełnomocnika, nie wymagających pełnomocnictwa szczególnego, a także określenie zakresu czynności wymagających udzielenia pełnomocnictwa szczególnego podpisanego przez wszystkich uczestników przedsięwzięcia i czas trwania przedsięwzięcia, jeżeli został oznaczony. Ustanowieni w umowie przedsięwzięcia pełnomocnicy reprezentują uczestników grupy w stosunkach zewnętrznych. Mogą oni prowadzić sprawy zwykłego zarządu oraz reprezentować uczestników grupy. W razie sprzeciwu chociażby jednego uczestnika dla podjęcia czynności przez pełnomocnika niezbędne jest wyrażenie zgody przez wszystkich uczestników przedsięwzięcia. Zgoda taka wymagana jest również dla zaciągnięcia zobowiązania o wartości przewyższającej 10.000 euro, chyba że umowa przedsięwzięcia stanowi inaczej. Projekt przewiduje, że każdy uczestnik przedsięwzięcia uprawniony jest do dokonania czynności nagłej, której niewykonanie mogłoby narazić uczestników przedsięwzięcia na niepowetowane straty.

Uczestnicy przedsięwzięcia mają ponosić odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu uczestnictwa w przedsięwzięciu zgodnie z procentowym udziałem określonym w umowie przedsięwzięcia, chyba że umowa ta będzie stanowiła inaczej i wszyscy uczestnicy przedsięwzięcia wyrażą zgodę na

be made in writing in order to be valid. The agreement must specify the name of the group, members, rules of financing and representation (including the co-ordination of undertakings), procedure to accept and dismiss members, amendment procedure and geographic scope of the group's activity, together with the procedure of setting all accounts between the members, when the group has been dissolved. The agreement will also need to specify the manner of appointment, competencies and remuneration paid to the group's coordinator. Pursuant to the Act, Art. 15, any natural person (including a group member), as well as an unincorporated organizational unit, may serve as a coordinator of a group of family enterprises. An outside third party, pursuant to Art. 17 of the Act, may serve as coordinator only if such entity is authorized to maintain financial records. A coordinator is charged with maintaining a group's official documents, including an undertaking's financial data, as well as undertaking agreements. Moreover, the Act defines specific obligations between the coordinator and group members.

The Act also introduces to the Civil Code a new type of, i.e. an undertaking agreement. In order to be valid, pursuant to Art. 10.2 of the Act, this form of agreement must be in written form and include the following elements: list of all members, percentage share of each member in the sale price (or other manner of specifying a share in the undertaking's profits) and the names and surnames of all persons acting on behalf of the undertaking's members. The agreement must also define the scope of standard management actions and the maximum amount of obligations a proxy acting on behalf of the undertaking may contract without the need to obtain a specific power of attorney. The agreement also sets out the types of transactions, which in order to be properly executed, will require a specific power of attorney signed by all members of the undertaking. The agreement will also specify the term of the undertaking, if not otherwise open ended. Representatives of the undertaking appointed under the agreement will be empowered to represent the group's members in all external relations, exert standard management control of the undertaking and represent group members. If one member objects to a transaction to be executed by a representative or proxy, all members of the undertaking must reach common agreement in order to proceed with the contemplated transaction. Unanimous consent is also necessary for contracting an obligation in excess of EUR 10,000, unless the undertaking agreement specifies a higher threshold. Any member of the undertaking may perform an action required suddenly and unexpectedly, if non-performance of such action might cause irreversible damage to other members of the undertaking.

A member of an undertaking is liable for obligations in proportion to its individual percentage share specified in the undertaking agreement, unless otherwise specified by the undertaking agreement and further provided that all of the undertaking's members consent to the alteration of this

zmianę ustawowo określonych zasad odpowiedzialności. Jeżeli wierzyciel będący stroną umowy przedsięwzięcia nie zostanie powiadomiony o ustaleniach dotyczących odpowiedzialności wówczas do odpowiedzialności uczestników przedsięwzięcia stosuje się zasady dotyczące zobowiązań solidarnych. W zakresie nieuregulowanym w projekcie do umów przedsięwzięcia miałyby mieć zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego dotyczące spółek cywilnych.

statutory regulation. Members of an undertaking will be jointly and severally liable to a third party creditor if the creditor has not been notified in advance of any special apportionment of liability among the member enterprises. Issues not specifically regulated by the Act will be subject to provisions of the Civil Code on Civil Law Partnerships.

Upzejmie informujemy, iż wszystkie poprzednie wydania biuletynu "Polish Law Review", jak również artykuły prasowe przygotowane przez prawników naszej kancelarii dostępne są na stronie internetowej www.millercanfield.pl w zakładkach: „Aktualności” oraz „Publikacje”.

Please be informed that previous issues of the "Polish Law Review" bulletin as well as press articles by our lawyers are available on the web site www.millercanfield.pl in the "Newsroom" and "Publications" folders.

Pod redakcją / Supervising Editor: Aleksandra Jach

Miller Canfield

ul. Batorego 28-32
81-366 **Gdynia**
Tel. +48 (0) 58 782-0050
Fax +48 (0) 58 782-0060
gdynia@pl.millercanfield.com

ul. Nowogrodzka 11
00-513 **Warszawa**
Tel. +48 (0) 22 447-4300
Fax +48 (0) 22 447-4301
warszawa@pl.millercanfield.com

ul. Szewska 8
50-122 **Wrocław**
Tel. +48 (0) 71 337-6700
Fax +48 (0) 71 337-6701
wroclaw@pl.millercanfield.com

www.millercanfield.pl

EU * USA * CANADA

Zastrzeżenie: Niniejsza publikacja została przygotowana dla klientów i pracowników kancelarii Miller Canfield. Ma ona na celu jedynie przedstawienie streszczenia niektórych wydarzeń prawnych z wybranych dziedzin prawa. Z tego powodu informacje zawarte w niniejszej publikacji nie powinny stanowić podstawy do podjęcia jakiegokolwiek decyzji dotyczącej określonego kierunku działania. Informacje te nie mogą też być traktowane jako porada prawna ani nie zastępują szczegółowej opinii prawnej w konkretnej sprawie. W każdym przypadku należy skorzystać z usług doradców prawnych w celu weryfikacji, czy odpowiednie przepisy prawa mają zastosowanie do określonej sytuacji.

Disclaimer: This publication has been prepared for clients and professional associates of Miller Canfield. It is intended to provide only a summary of certain recent legal developments of selected areas of law. For this reason the information contained in this publication should not form the basis of any decision as to a particular course of action; nor should it be relied on as legal advice or regarded as a substitute for detailed advice in individual cases. The services of a competent professional adviser should be obtained in each instance so that the applicability of the relevant legislation or other legal development to the particular facts can be verified.